

MAAELUMINISTEERIUM

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Metsade raadamise nõuete mõju toidutootjatele

Martti Mandel

EV alaline esindus Euroopa Liidu juures

2.11.2022

Komisjoni ettepanek metsade raadamise määruse kohta

- 17.11.21 avaldas komisjon EP ja NK määruse ettepaneku, milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud kaupade ja toodete liidu turul kättesaadavaks tegemist ja liidust eksportimist
- Ettepaneku aluseks on:
- 2019. aasta teatis ulatuslikumate ELi meetmete kohta maailma metsade kaitseks ja taastamiseks
- Euroopa roheline kokkulepe
- ELi elurikkuse strateegia ja strateegia „Talust taldrikule“
- Puidu ja puittoodetega seonduv on ELs juba reguleeritud nn puidumäärusega.
- Raadamise määrus astub sellest suure sammu edasi ja laieneb ka mitmetele põllumajandustoodetele

KOM ettepaneku peamised elemendid (1)

- Hõlmab järgmisi kaupu: veised, kakao, kohv, õlipalm, soja ja puit ning neist saadud tooteid (nt nahk, šokolaad, mööbel)
- Määrust kohaldatakse nii ELs toodetud kui ka imporditud kaupade ja nendest saadud toodete suhtes, sh veiste sööt
- Järkjärguline ulatus – hõlmab esialgu valitud kaupu ja nendest saadud tooteid, kuid ulatust uuendatakse regulaarselt
- Uutele toodetele ja muudele ökosüsteemidele laiendamise analüüs peab valmima kaks aastat pärast määruse jõustumist
- „Raiekuupäev” („*cut-off date*“) 31. detsember 2020: kaupadel ei lubata ELi turule siseneda, kui need on toodetud maal, kus pärast seda kuupäeva raadatakse metsa

KOM ettepaneku peamised elemendid (2)

- ELi turule lubatakse või sealt eksportida tohib ainult selliseid tooteid, mis on nii raadamisvabad ning mis on kaetud hoolsuskohustuse deklaratsiooniga
- Kuni hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooni esitamiseni peavad ettevõtjad hoiduma turule laskmisest või ekspordist
- Kauplejad: mitte VKEdel ehk suurtel kauplejatel lasuvad ettevõtjatega samad kohustused
- Range jälgitavus, mis seob kauba maatükiga, kus see toodeti
- Infosüsteem: sinna lisatakse hoolsuskohustuse deklaratsioonid ja nendega seotud teave, et hõlbustada jõustamist liikmesriikide poolt

KOM ettepaneku peamised elemendid (3)

- Võrdlusanalüüs, mis võimaldab määrata riikidele riski vastavalt metsade raadamise riskitasemele [madal, standardne, kõrge]
- Ettevõtete ja liikmesriikide ametiasutuste erikohustused – lihtsustatud hoolsuskohustus madala riskiga riikide jaoks ja tõhustatud kontroll kõrge riskiga riikide jaoks
- Liikmesriikide ametiasutuste teostatavate kontrollide miinimumtase
- Karistused määruse nõuete rikkumise eest
- Koostöö parterriikidega, et need oleksid võimelised määrusega kohanema

EL nõukogu seisukohad (28.06.22)

- Määruse ulatus jäeti samaks
- Metsa degradeerumise mõiste: primaarmetsa muutmine istandusmetsaks või muuks puudega alaks
- *Cut-off date* muudeti 2021. aastale
- Hoolsuskohustuse süsteemi täpsustamine ja lihtsustamine, et vähendada ettevõtete ja asutuste halduskoormust
- Minimaalsed kontrollimäärad vaid kõrge ja keskmise riskiga riikide puhul, kuid mitte madala riskiga riikide puhul
- Inimõiguste ja põliselanike õiguste kaitse rõhutamine
- Lisati põhjenduspunkt, millega KOM töötab välja suunised alade kohta, millel raadamine on lubatud (nt poollooduslikud kooslused)

Euroopa Parlamendi seisukohad (13.09.22)

- EP soovib laiemalt määruse ambitsiooni suurendada, lisades KOM väljapakutud ulatusele veel sea-, lamba-, kitse- ja linnuliha ning maisi, kautšuki, puusöe ja printimispaberi
- Lisaks metsa raadamisele ja degradeerumisele on toodud sisse uus mõiste „*forest conversion*“
- *Cut-off date* aasta võrra ettepoole ehk 2019
- Nõuded ka finantsasutustele
- Hoolsuskohustuse süsteemi täpsustamine ja lihtsustamine, et vähendada ettevõtete ja asutuste halduskoormust
- Muudele ökosüsteemidele laiendamise analüüs peab valmima üks aasta pärast määruse jõustumist

Peamised mõjud toidutootjatele (1)

- Mõjutatud on eelkõige ettevõtted, kes toodavad tooteid, milles kasutatakse määrusega reguleeritavaid kaupu: palmiõli, soja, kakao, kohvi, veiseliha ja puit
- Hoolsuskohustuse nõuete täitmisega seotud halduskoormus ning ühekordsed (KOM MH kohaselt 5 000–90 000 eurot ettevõtja kohta) ning korduvad kulud
- Hoolsuskohustuse nõuete täitmine on tõenäoliselt keerulisem, kui tooted koosnevad paljudest koostisosadest, millel on erinev päritoluriik
- Lisanõuded sojale ja palmiõlile võivad kaasa tuua tarneaehelate muutumise ning toidu- ja söödahinna tõusu

Peamised mõjud toidutootjatele (2)

- Eesti puhul on tõenäoliselt kõige suurem mõju veisekasvatusele (eriti väikeettevõtjatele), kes peavad hakkama hoolsuskohustuse nõudeid järgima
- Veiste sööda/söötmise seiramine on suhteliselt keeruline ülesanne, tagamaks nt sojast toodetud sööda nõuetekohasus
- Vastutavad asutused peavad nõudeid kontrollima ja rikkumise korral tuleb määrata karistusi
- Mitmed rakenduslikud küsimused vajavad veel selgitamist hilisemas faasis, nt kuidas kohaldub määrus lihatööstustele ja poodidele

Lisainfo

- KOM ettepanek koos mõjuhindanguga:
https://environment.ec.europa.eu/publications/proposal-regulation-deforestation-free-products_en
- KOM ettepanek eesti keeles: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021PC0706&from=ET>
- EL nõukogu üldine lähenemine:
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10284-2022-INIT/en/pdf>
- Euroopa Parlamendi raport:
https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0311_EN.html

MAAELUMINISTEERIUM

Aitäh!